

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/276/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714213313
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8714213313.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Martina Kopinu v právnej veci žalobcu: G. J., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom D., ul. P. I. XXX/XX, právne zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, ul. Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35807598, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 10C 296/2014-203 zo dňa 27. 5. 2015 takto

rozhodol:

1. P o t v r d z u j e sa rozsudok.
2. Žalovaný je p o v i n n ý uhradiť právnemu zástupcovi žalobcu náhradu trov odvolacieho konania vo výške 87,52 Eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená medzi účastníkmi dňa 22.4.2010 na zabezpečenie zaplatenia úveru zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej medzi účastníkmi dňa 22.4.2010, je neplatná. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 565,09 eur, a to právnemu zástupcovi žalobcu JUDr. Igorovi Šafrankovi, advokátovi, v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh vo veci samej v sume 99,50 eur a za návrh na nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania v sume 33,- eur, spolu v sume 132,50 eur, a to na účet prevádzkovateľa systému D. G., a.s., Q. vysporiadania finančných transakcií, M., P. 1, XXX XX T., a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

2. Vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že účastníci uzavreli dňa 22.4.2010 zmluvu o úvere, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver v sume 1 400,- eur a žalobca sa zaviazal zaplatiť mu v 12- mesačných splátkach po 229,- eur sumu 2 748,- eur. Okrem tejto zmluvy o úvere účastníci uzavreli dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 Obč. zák. dňa 22.4.2010 a ktorá bola žalovaným predložená zamestnávateľovi žalobcu na vykonávanie zrážok zo mzdy. Z potvrdenia zamestnávateľa žalobcu zo dňa 11.5.2015 vyplýva, že žalobcovi bola doteraz od decembra 2011 do 11.5.2015 zrazená z jeho mzdy suma 3 686,20 eur a to na úhradu úveru č. XXXXXXXXXX a ktorá bola poukázaná na účet žalovaného. Pre úplnosť je potrebné dodať, že síce žalovaný získal exekučný titul - právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok na zaplatenie poskytnutého úveru s prísl., avšak tento súd v exekučnom konaní sp. zn. 10Er/540/2012 zamietol žiadosť exekútora o udelenie poverenia a následne exekúciu zastavil pre neprijateľné podmienky s právoplatnosťou k 23.1.2015. V danom prípade teda neexistuje hlavný záväzok a ktorý bol zabezpečený napádanou dohodou o zrážkach zo mzdy. Žalobca sa dožaduje v konaní vyslovenia absolútnej neplatnosti uvedenej dohody o zrážkach zo mzdy a to jednak pre jej neurčitosť podľa § 37 Obč. zák., pretože neobsahuje konečnú sumu, ktorá má byť

zrazená a jednak pre rozpor s § 5a Zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a to z dôvodu úžery , keďže žalovaný žiada neprimerané plnenie za poskytnutý úver 1 400,- eur , v skutočnosti mu už žalobca zaplatil na základe vykonaných zrážok zo mzdy do 11.5.2015 sumu 3 686,20 eur , čo je plnenie vo výške 263 % a napriek tomu žalovaný žiada ešte zraziť zo mzdy žalobcu sumu 9 538,64 eur. Preto je daný dôvod na určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy súdom , aby žalobca zamedzil úžerníckemu správaniu žalovaného.

3. Na základe zisteného skutkového stavu a citovanej právnej úpravy nepochybne dospel k záveru, že žaloba žalobcu je opodstatnená a dôvodná a že žalobca má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy uzavretej medzi účastníkmi dňa 22.4.2010 a podľa ktorej zamestnávateľ žalobcu od decembra 2011 začal vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu na splatenie úveru poskytnutého žalovaným žalobcovi podľa úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX a zrazené sumy poukazuje na účet žalovaného. Napriek tomu, že podľa zmluvy o úvere mal žalobca zaplatiť žalovanému na zaplatenie úveru celkovú sumu 2 748,- eur , žalovaný neustále zvyšuje sumu na zrazenie a ktorá suma sa vyšplhala do závratnej výšky , keď žalovaný formou zrážok dostal už zaplatenú sumu 3 686,20 eur a ešte žiada zraziť sumu 9 538,64 eur, čo predstavuje spolu sumu 13 224,84 eur a čo je v porovnaní s poskytnutým úverom 1 400,- eur nárast o 945 %. Ide zo strany žalovaného o úžeru, pre ktorú je uvedená dohoda o zrážkach zo mzdy neplatným právnym úkonom a to s účinkami ex tunc, t.j. od začiatku. Ďalším dôvodom absolútnej neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy je jej neurčitost', pretože neobsahuje celkovú sumu, ktorá sa má zraziť zo mzdy žalobcu na zaplatenie úveru s prísl., ale ju žalovaný ako veriteľ jednostranne upresňuje zamestnávateľovi žalobcu, čo je neprípustné. Napokon súd dáva za pravdu žalobcovi, že uzavretá dohoda o zrážkach zo mzdy je aj v rozpore s § 5a zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pretože ide o typovú formulárovú dohodu vopred pripravenú žalovaným ako veriteľom s tým, že ju žalobca musel podpísať súčasne so zmluvou o úvere. Na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobe žalobcu v celosti vyhovel.

4. Na margo veci súd prvej inštancie dodal, že vzhľadom na vyslovenú absolútnu neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, účastníci a zamestnávateľ žalobcu ňou nie sú ďalej viazaní a zamestnávateľ žalobcu nesmie ďalej podľa nej vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu, pričom platí podľa § 77 ods. 1 písm. d) OSP, že nariadené predbežné opatrenie v tomto konaní zanikne uplynutím určeného času, po ktorý malo trvať, t.j. dňom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa zásady úspechu vo veci podľa § 142 ods. 1 OSP. Tretím výrokom rozsudku súd rozhodol o poplatkovej povinnosti žalovaného jednak za návrh na začatie konania vo veci samej a jednak za návrh nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania a to z dôvodu, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) Zák. č.71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch bol žalobca ako spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva od súdnych poplatkov osobne oslobodený a vzhľadom na výsledok konania poplatková povinnosť prešla na neúspešného žalovaného podľa § 2 ods. 2 cit. zákona.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. V odvolaní okrem iného uviedol, že poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie mal skúmať dohodu o zrážkach zo mzdy. Nepreukázal a neodôvodnil žiadne tvrdenia o jej neplatnosti. Zmluva nepredstavuje bezúročný a bez poplatku spotrebiteľský úver a žalobca nemá status spotrebiteľa. Zmluva o úvere nikdy nebola vyhlásená za neplatnú, takže suma, ktorá je v zmluve uvedená bude zrazená zo mzdy, v prípade jej nesplatenia. Dohoda predstavuje samostatný dokument, ktorý predstavuje len jeden zo zabezpečovacích inštitútov, ktorým si veriteľ zabezpečuje, že jeho pohľadávka bude splnená. Možnosť veriteľa zabezpečiť svoju pohľadávku, ktorá má spotrebiteľský alebo iný charakter, nie je vylúčená. Dohoda je v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa. Z napádaného rozsudku nie je zrejmé, žeby žalobca preukázal, že nebol o následkoch uzavretia tejto dohody osobitne poučený. To, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola so žalobcom individuálne dojednaná, dosvedčuje aj existencia dodatku k zmluve o úvere, v súvislosti s ktorou bola dohoda uzavretá (dodatok precizujúci použitie poskytnutých peňažných prostriedkov na výkon zamestnania). Navyše zákonodarca určuje výslovne, kde použitie určitého právneho inštitútu v spotrebiteľských vzťahoch nepripustí. Ak teda zákonodarca v tom istom zákone zakáže použitie jedného zabezpečovacieho prostriedku v spotrebiteľských vzťahoch a o ostatných mlčí, použitím výkladu a contrario je zrejmé, že ostatné zabezpečovacie prostriedky sú v spotrebiteľských vzťahoch právne povolené (vrátane dohody o zrážkach zo mzdy). Ten istý záver platí aj v prípade zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pokiaľ by bolo možné uvažovať o tom, že žalobca je spotrebiteľom, čo žalovaný rázne popiera. Zákon o spotrebiteľských úveroch

totiž výslovne uvádza, ktoré úvery sa nepovažujú za spotrebiteľské úvery. Aj príslušné ustanovenia smernice 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, ktoré boli transponované do príslušných predpisov slovenského právneho poriadku, výslovne pripúšťajú zabezpečenie spotrebiteľských úverov. Teda ani na nijakom mieste v dotknutej smernici sa neprípustnosť dohody o zrážkach zo mzdy za účelom zabezpečenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere nespomína. Práve naopak, smernica výslovne uvádza, ktoré úvery a spôsoby ich zabezpečenia nie sú prípustné, pričom zabezpečenie pohľadávky veriteľa zo spotrebiteľského úveru výslovne pripúšťa a jeho druh s výnimkou vyššie uvedených zabezpečení neobmedzuje. Aj sám zákonodarcu, teda v súlade s príslušnou európskou legislatívou, zabezpečenie pripúšťa - v žiadnom prípade preto nemožno námietku žalobcu o neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy považovať za relevantnú. Na základe vyššie uvedeného je teda zrejmé, že neexistuje žiaden zákonný dôvod na to, aby dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací inštitút nemohla byť so spotrebiteľmi uzatváraná. Žalovaný je zároveň toho názoru, že žalobca na určenie neplatnosti zmluvy nemá naliehavý právny záujem. Poukázal na ust. § 80 písm. c) O.s.p. a uviedol, že v zmysle uvedeného ustanovenia žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určenie právneho vzťahu alebo práva v čase rozhodovania súdu má naliehavý právny záujem. Podľa názoru žalovaného žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. S poukazom na vyššie uvedené sa žalovaný nestotožňuje ani s rozhodnutím súdu o náhrade trov konania a úhrade súdneho poplatku. Ak by súd vec správne posúdil, návrh žalobcu by zamietol a žalovaného by nezaviazal na úhradu trov konania. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu odvolacích trov.

7. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „OZ“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

9. Podľa § 52 ods. 3, 4 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

10. Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov bola medzi stranami sporu uzavretá dňa 22.04.2010 za účelom zabezpečenia pohľadávky žalovaného vyplývajúcej zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX.

11. Žalovaný vyzval listom zo dňa 25.04.2011 zamestnávateľa žalobcu, aby vykonával zrážky zo mzdy žalobcu, pričom dlh žalobcu činí 3566,36 Eur.

12. Odvolateľ spochybňuje v podanom odvolaní postavenie žalobcu ako spotrebiteľa.

13. O tom, že v prípade zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 22.04.2010 ide o spotrebiteľskú zmluvu by nemali byť žiadne pochybnosti. Predmetná zmluva o úvere spĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 OZ. Išlo o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami boli žalovaný ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a žalobca ako fyzická osoba, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a teda bol spotrebiteľom.

14. Rozhodujúcim nie je to, aký účel je vyznačený vo formulárovej zmluve, ale skutočný účel úveru. Pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší a dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na iný účel, zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Bezpečným preukázaním nemôže byť len všeobecný údaj o poskytnutí úveru na výkon podnikania,

zamestnania alebo povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním, či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Existencia dodatku k úverovej zmluve majúca podľa názoru žalovaného za cieľ potvrdiť, že úver bol poskytnutý skutočne na výkon zamestnania, nebol zo strany žalovaného v priebehu sporu preukázaný.

15. Za danej situácie je na mieste konštatovať, že zmluva č. XXXXXXXXXX zo dňa 22.04.2010 predstavuje spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

16. Uzatvorená zmluva má bez akýchkoľvek pochybností charakter štandardnej formulárovej spotrebiteľskej zmluvy. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobné aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pri tom, by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

17. Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoí ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života (porovn. čl. 50., 51. uznesenia SD C-76/10).

18. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 22.04.2010 hoci uzatvorená na samostatnom tlačive má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľských úveroch so spotrebiteľmi. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ). Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania.

19. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informáciu o tom, čo uzatvorenie konkrétneho právneho úkonu znamená. Z uzatvorenej dohody žiadne podstatné informácie o inštitúte dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov nevyplyvajú. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov pritom nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstva. Výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve zo zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia zo strany súdu, alebo inej objektívnej inštitúcie je relevantné ex offo súdne preskúmanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť.

20. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

21. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.

22. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá

neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonom, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

23. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa alebo slabšej strany hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákona, podľa ktorého bola dojednaná.

24. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravídla podnikatelia. Prítom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

25. Nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 5 OZ), hoci má základ v znení zákona. Dôležité sú okolnosti jej zakotvenia v zmluve a význam ostatných zmluvných podmienok (Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí; čl.4 smernice Rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

26. Zmluvná podmienka môže byť posúdená ako neprijateľná v zmysle § 53 ods. 1 OZ aj vtedy, ak vychádza z dispozitívnej normy a odkláňa sa v neprospech spotrebiteľa, keď umožňuje vymôcť nečestné plnenia, na ktoré veriteľ nemá nárok, ako je tomu aj v predmetnom prípade (V tejto súvislosti treba uviesť, že na účely určenia, či je zmluvná podmienka vylúčená z pôsobnosti smernice 93/13, je úlohou vnútroštátnemu súdu, aby overil, či táto podmienka odráža ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu alebo ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak neexistujú odlišné ustanovenia, ktoré si zmluvné strany v tomto ohľade dohodli (pozri v tomto zmysle rozsudok RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 26). So zreteľom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu; bod 79., 80. rozsudku SD C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital a.s.).

27. V zmysle zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 1400 Eur, pričom žalobca za zaviazal predmetný úver vrátiť spolu s poplatkom vo výške 1348 Eur v lehote 12 mesiacov. Odplata za úver tak predstavuje 96,28 % sumy úveru ročne. Odplata v tejto výške 15-násobne prevyšuje priemer úrokových sadzieb obchodných bánk v rozhodnom čase (priemerná úroková sadzba pri spotrebiteľských úveroch s dobou splatnosti do 1 roka v zmysle štatistických údajov zverejnených Národnou bankou Slovenska predstavovala v roku 2010 6,39 % ročne). Predmetnú odplatu teda nie je možné označiť inak ako úžernú, priechiacu sa dobrým mravom.

28. Odvolací súd zároveň poukazuje na fakt, že 2/3 poplatku vo výške 1348 Eur sú tvorené administratívnym poplatkom (bod 11 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), pričom predmetné zmluvné dojednanie bolo súdmi vyhlásené za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 42/2012 zo dňa 13.9.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 5Co 219/2013 zo dňa 21.8.2014, ako aj rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 17C 212/2014 zo dňa 15.12.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co 118/2015 zo

dňa 22.7.2015, v dôsledku čoho je žalovaný podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka povinný zdržať sa používania takejto podmienky v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi, a teda nie je ani oprávnený požadovať plnenie na základe predmetnej neprijateľnej podmienky.

29. Bez povšimnutia nemôžu zostať ani zmluvné dojednania predstavujúce sankčný mechanizmus, u ktorých je pochybnosť o jednaní ich platnom dojednaní pre absenciu písomnej formy (k dodržaniu písomnej formy porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 2Cdo 245/2010) a následne ich primeranosti (napr. bod. 4 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru: „V prípade, ak bude dlžník v omeškaní s niektorou splátkou sedem dní a viac, je povinný túto omeškanú splátku uhradiť do rúk mandátára spolu so zmluvnou pokutou 15 Eur za každý jeden prípad omeškania. ... Dlžník má možnosť uhradiť štyri po sebe idúce splátky, prípadne len časti po sebe štyroch idúcich splátok, v oboch prípadoch spolu so zmluvnou pokutou vo výške 30 Eur do rúk mandátára“ ; bod 6 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru: „Dlžník je v prípade porušenia svojich zmluvných povinností uhradiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 312 Eur, ktorá je určená na úhradu všetkých nákladov vynaložených veriteľom v súvislosti s vykonaním úkonov smerujúcich k zabezpečeniu dlhu dlžníka. ... Dlžník sa rovnako zaväzuje uhradiť veriteľovi náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s uplatnením práva spôsobom vyplývajúcim z tejto zmluvy, a to najmä, avšak nie výlučne, trovy mediácie, trovy rozhodcovského konania, trovy súdneho konania, trovy exekúcie, trovy právneho zastúpenia veriteľa v týchto konaniach a iné veriteľom preukázateľne vynaložené náklady pri uplatnení svojho práva.“).

30. Dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi žiadať okrem iného plnenie zodpovedajúce zmenkovému úroku vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy, čo v prepočte na rok predstavuje 91,25 % ročne (čl. I. dohody). Takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39 OZ v nadväznosti na § 3 ods. 1 OZ).

31. S ohľadom na výšku dlhu uvedeného v žiadosti o vykonávanie zrážok zo dňa 25.04.2011 (3566,36 Eur) a oznámenia o výške dlhu ku dňu 22.10.2014 (9538,64 Eur) je zrejme, že žalovaný si voči žalobcovi uplatňuje aj nároky na plnenia z nečestných zmluvných podmienok. Pri vykonávaní zrážok zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy však niet subjektu, ktorý by bol oprávnený kontrolovať a zabezpečiť, aby dlžníkovi boli zo mzdy zrazené peňažné prostriedky len vo výške, na ktorú má veriteľ reálne nárok a spotrebiteľovi - žalobcovi sa tak nedostáva právnej ochrany, ktorú mu zaručuje právna úprava zakotvená v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dohoda o zrážkach zo mzdy v spojení s úžerným plnením a neprimeraným sankčným mechanizmom nemôže obstať ako platný právny úkon. Pre záver súdu bolo relevantné, že sporná dohoda o zrážkach zo mzdy nebola individuálne dojednaná, umožňuje siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia, ktoré sú neprijateľné.

32. Odvolateľ namieta nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy.

33. Zo samotného zákonného ustanovenia (najmä § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa) vyplýva tento naliehavý právny záujem spotrebiteľa na takomto určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky a vyslovenia jej neplatnosti.

34. „Naliehavý právny záujem je daný, nakoľko len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobca nachádza, pretože len deklarovaným vyslovením neplatnosti predmetnej dohody môže následne argumentovať vo vzťahu ku svojmu zamestnávateľovi, aby ďalej neprevádzal zrážky z jeho mzdy. Navyše, určovanie neplatnosti predmetnej dohody sa odvíja od posúdenia neprijateľnosti tejto dohody ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, na ktorom určení vyplýva naliehavý právny záujem priamo zo zákona. Práve žalobca a jeho majetková sféra je v ohrození neprimeranej výšky zrážok zo mzdy, ktorých konečnú výšku určuje žalovaná svojím jednostranným rozhodnutím. V konaní pred súdom by mohla byť pohľadávka vyčíslená v zákonnej výške, čo sa žalovaná snaží touto dohodou obísť, a preto je namieste práve táto určovacia žaloba. V opačnom prípade žalovaná výšku svojho nároku, ktorú si takto môže sama určovať, nebude mať potrebu nijako revidovať. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vyplývajúce z § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Tento výklad je v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorej charakteristickou črtou je ochrana spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany“. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. 11. 2015, sp.zn. 8 Cdo 483/2014).

35. Odvolací súd konštatuje, že správne výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca má postavenie spotrebiteľa, ktorý je od súdnych poplatkov oslobodený, správnym je aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť súdny poplatok s poukazom na § 2 ods. 2, § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb..

36. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

37. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP a § 263 ods.1 CSP. V odvolacom konaní žalovaný úspešný nebol, preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania úspešnej protistrane. Trovy odvolacieho konania žalobcu pozostávajú z odmeny jeho právneho zástupcu za vyjadrenie k odvolaniu - 64,54 Eur (§ 11 ods. 1 písm. a), § 13a ods. 1 písm. c) vyhl. č. 655/2004 Z.z.), z režijného paušálu za rok 2015 vo výške 8,39 Eur (§ 16 ods. 3 vyhl. č. 644/2005 Z.z.), zvýšené o 20 % DPH - 14,59 Eur (§ 18 ods. 3 vyhl. č. 655/2004), t.j. celkovo 87,52 Eur.

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).